

Наш Лемко

РІК I.

Ч. 1.

Львів, 1 січня 1934

Виходить двічі в місяць.

Адреса: Львів, Руська 18. Тель. 57-90.

NASZ LEMKO, LWÓW, RUSKA 18.

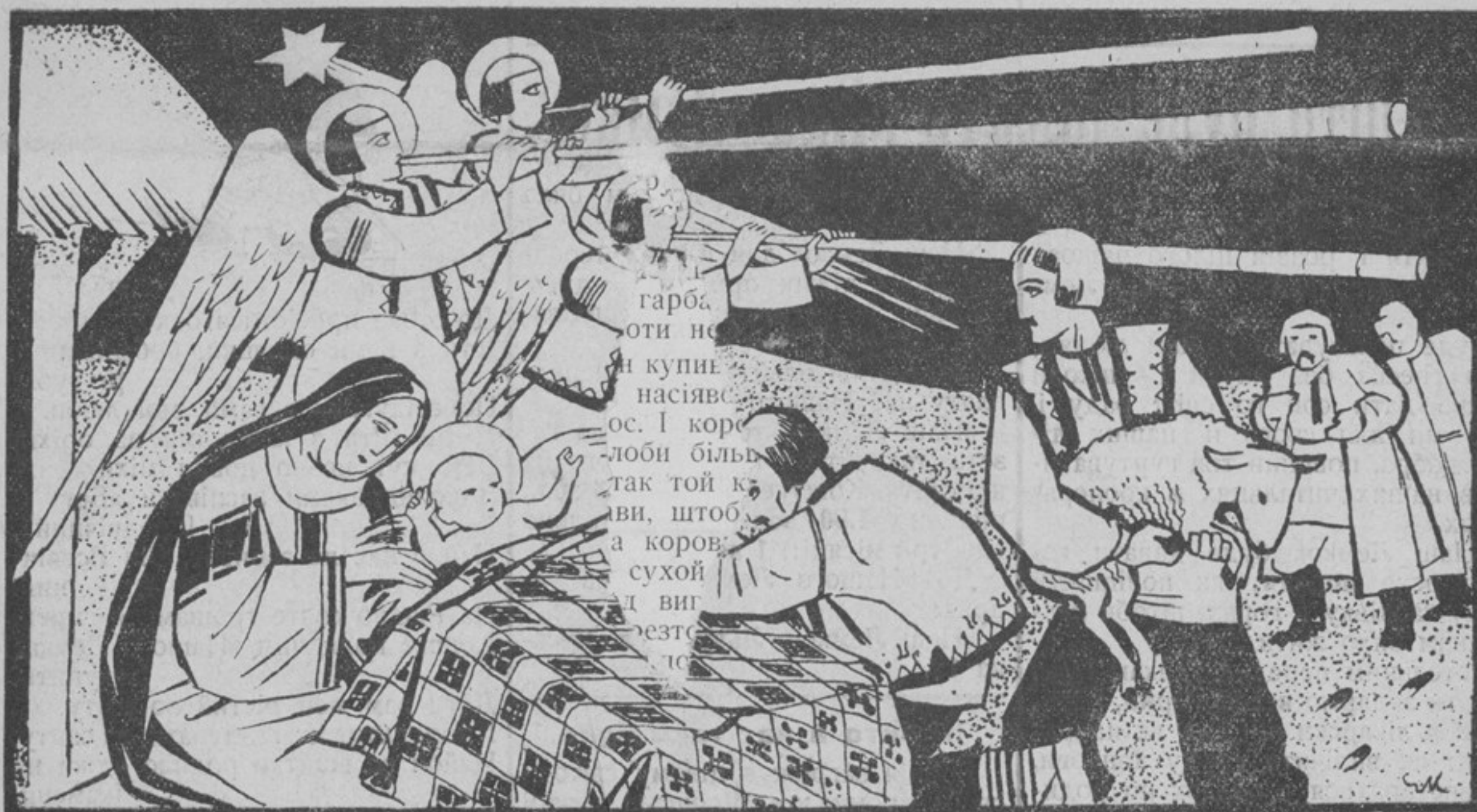
ЦІНА ЧИСЛА 15 ГР.

ПЕРЕДПЛАТА В КРАЮ:

Річно 3 зол., Піврічно 1'80 зол., Чвертьрічно 1'— зол.

ЗАКОРДОНОМ: Річно 1 ам дол. або рівновартість.

Христос Раждасється!

Лемківська коляда.

(На нуту «Дивная новина»).

Ой, над Лемківщином ясна звізда [світит,	Най Дитятко Боже о нас не за- [биват,	Ой, Ти, Божий Сину, забуд нашу [вину,
(2) То Син Божий ліпшу долю для [нас всіх приносить.	(2) Лем все з нами в смутку в [щестю навів най пребиват.	(2) Дай, би Світло свята Правда, [зійшли в Лемківщину.
А ми, братя Лемки, будме йому, [милі,	Най ся згляне на нас з неба ви- [сокого,	Вірме вшитки твердо, майме все [то в серці,
(2) Низкий поклін і молитву, не- [сме Му г офірі!	(2) Най поможе х тяжкій біді в [хижи у кожного.	(2) Запанує Світло й Правда у на- [шій земельці.

До наших Читачів.

З нинішнім числом починає «Народня Справа» видавати «Нашого Лемка».

Радіймо з того дуже, бо маємо свою газету. Вона є дійсно наша власна. Промовляє до нас навіть нашим говором.

Виходити буде «Наш Лемко» два рази в місяць [кожного 1-го і 15-го], а будемо в тій газеті писати письменницькою мовою і нашим лемківським говором. Письменницькою мовою тому, щоби дати читачам **взірець** поправної мови, такої, якою говорять коло Києва, якою писали наші поети, як: Тарас Шевченко, Іван Франко і нині пишуть всі письменники, та яку ми всі повинні знати.

Читаючи статті написані письменницькою мовою, Лемки пізнають і пересвідчуються, що лемківський говір є і духом і складнею (порядком і укладом слів) рідною дитиною загальної нашої рідної письменницької мови, а не якоїсь

іншої, чужої. А не — Лемки (бо і такі будуть читати нашу газету) пізнають один зі старих і рідних наших говорів, яким є лемківський говір.

Виходить «Наш Лемко» в світ в тій надії, що зайде в кожне лемківське село, під кожду лемківську стріху, до читальні й до кооперативи, на забаву й на весілля, всюди, де лиш бється рідне слово. Врешті, що буде милою розрадою кожної лемківської родини на еміграції.

Тому отворім «Нашому Лемкові» гостинно хату, як наймилішому гостеві та приймим його щиро в родину, хай разом з нами поділяє нашу долю й неволю. Най буде нашим сердечним опікуном, щирим оборонцем і розумним дорадником.

Ставаймо в ряди передплатників «Нашого Лемка», щоби наша громада була, якнайбільша!

Редакція «Нашого Лемка».

На бандрівку.

Ой чуєте людоньки добри,
Несу вам х торбі вельки, скарби,
Приношу вам веселу новину,
«Нашого Лемка» г родину.

Што такого, бале, реку, ся гин
[стало,
Од Востока далекого сонце ся нам
[хказало,

Чи што? — звідатся нееден,
Што того збагнути нияк не годеи.
«Та, то я, Гриц Мариндя,
Встав гнеска рано додня,
І иду до вас на гостину,
Возвеселити в хижи родину.
Думав я о тім не од тепер,
Але приходжу на Святий Вечер.
На дівчата споглянути оком,

До стола присістися боком,
Їсти з вами оплячки, бобальки
[й губи.

Побесідували з вами, мої любі.
Потім піти з хлопцями на оріхи,
Што сут певно повни міхи.
З колядниками заспівати «Бог

[предвічний...
Най о нас не забиват, Він Всевіт-

[ний,
На Різдво святе грошамися гмити.
Абисте мали чим «Нашого Лемка»

[закупити.
Дати вам моц вістий зо світу,
І порадити, як газдувати од свиту,
Няйби ся вшитко родило аджи на

[камени,
А пінязі, щоби били все х кишени.
З тим приходит од се-

годня Ваш
Гриц Мариндя.

Вожд італійців Мусоліні казав
вибити гроші, на яких є напись:
«Краще бути годину львом, як сто-

літ вівцею-ягнятом». (т)
*
Хто очікує, аж хтось призна-
чить йому якусь працю на світі —
умре, поки щось зробить.
*

Про што буде писати „Наш Лемко“.

«Наш Лемко» буде приносити найважнійши **відомости** зо світа и про життя і розвій цілого нашого народу, а зокрема про нас, Лемків.

Буде показувати нашим людям, што гнеска без науки і школи тяжко дати сой го світі раду і што ми для свого и наших дітий добра, повинні тіж гуртуватися в наших читальнях и кооперативах.

«Наш Лемко» буде давати господарски **поради**, як поліпшити нашу газдівку в горах, щоби лекше нам било жити.

Ретельним передплатникам буде давати задармо **ветеринарни, правничі и лікарські поради**, як наприклад: як вилічити грудку коньови, як вистаратися о спадок по родині в Гамериці, або што робити, аби в грудях не пекло і инші.

Буде друкувати цікави **оповіда-ня** з лемківського життя, **описи** красивих лемківських звичаїв, **новинки, пригоди і жарти**.

Буде писати про життя лемківської **еміграції** в Гамериці и інших краях.

Буде радити, як визискати **богацтва**, што сут на нашій землі.

Буде тіж друкувати **дописи** з лемківських сіл, але лем таки, што г них ся никого поневинні не чер-

нит и таки, щоби др-гим била з них наука.

«Наш Лемко» для точних передплатників тіжик при- дуже цікавих і пожиточних **сподіванок**.

Презто висилайте передплату на «Нашого

«Наш Лемко», то да га- газета, так, што и на- го на- ню стати. Коштує **3 зол.** піврічно **1.80 зол.** тально (:на три місяці:) **1 зол.**

До «Нашого Лемка» ий а- дрис:

«Наш Лемко», Львів, ул. Русь- ка 18.

Кобито в нас таке було.

Японія загрожує цілому світови своїм промислом. Японські товари добрі, а при тому дешеві. Можна там дістати 1 кг. найлучших годинників за 30 зл., позолочувані вічні пера за 30 гр. (ці пера в нас коштують до 5 зл.), ровер за 12 зл. добре вбрання за 5 зл.

Коли то в нас так буде?
В Японії мабуть, тому таке все дешеве, бо японці мають дешевих китайських робітників з Манджу- рії.

Поки дурень надумається, то яр- марок скінчиться.

О. Костаревич.

Галицьким Сибіром Тебе звали,
Рідна Лемківщино. Забутою кра-
їною була Ти досі.

Водами цілющих жерел Твоїх
лікуються чужі.

СКОНФІСКОВАНО

Половину синів своїх Ти вислала
за моря шукати долі, бо тісно жи-
ти стало.

Опершись о Татри високі стоїш
на далекому заході наче на сторо-
жі Великого Народу.

СКОНФІСКОВАНО

Знеможена боротьбою, опущена
і забута своїми.

Аж коли на вигнання суворе пі-
шли Твої провідники-добровольці,
тоді наймолодші з синів Твоїх ви-
брались до тих братів, що на схо-
ді.

І розповіли братам молоді сини
про боротьбу Рідної Лемківщини
і змалювали долю тяжку країни і
розказали, чого бракує на тих се-
лах, у низьких хатах.

А бракувало слова.

Слова, що діла родить великі.
Слова твердого, міцного, щоб на
весь світ сказало «хто ми». Слова,
що з Матір'ю еднає на вік усіх її
дітей.

І шлють оце брати братам на по-
міч у великому змаганні могутнє,
серцем печатане слово.

Привітай його, Лемківщино Рід-
на, привітай «Нашого Лемка» най-
кращого Твого друга. Від нині
Ти, Лемківщино, не забутий кусо-
чок землі, бо з «Нашим Лемком»
сини Твої стають у ряді борців за
велике будуче цілого українського
Народу.

І не служитимуть ніколи Лемки
ні Татарам ні Хозарам, а рідній
землі.

Америка розпивається.

Зєдинені Держави П. Ам. зне-
сли заборону пити алкоголь.

Заможніші американці виправля-
ли з тої причини всілякі комедії,
паради, балі й забави, якби Аме-
рика виграла яку велику війну.

З заграниці привезено вже до А-
мерики понад мільон літрів горів-
ки. В Нью Йорку видали вже 10.000
дозволень на продажу алкоголю.

Цікаво чи задовжені фермери
й голодні безробітні, яких там є
10. мільонів також гуляють та роз-
пиваються?

Лемківська біда, або о тім што нас гризе.

Не так нам жиєся на нашій Лем-
ківщині, як перед війною. Перше
пущали до Гамерики, тяжко хлоп
працував, г майнах, але як бив
ощадний, міг дашто заробити. Га-
мерика била для наших бідних
газдів великов підпорів.

За Австрії ходили наши люде
на Венгрии на заробок, тепер през
границю тіж не пущають. Пущали
кус до Франції, але и ту ся гвір-
вало. До Канади і Аргентини не
є зашто виїхати, бо шифкарта до-
рога. Зрештов и там є дос без ро-
боти.

Як видиме, барся нам погірши-
ло презто, што не є де емігру-
вати.

Другим нещастєм для нас єст
тото, што вшитко наше газдівске
барс потуняло. Давніше паця про-
дав за 600 зол., а тепер жеби взяв
100 зол. Фабричне стоїт г мірі, а
наше 6* до 10 разів туньше.

Так само з дирвами, худобов и
кінми. Вшитко барс тунє, а ту по-
датки і асекурація, як за добрих
часів.

Презто, што газдівске таке ту-
нє, не є откаль взяти гроший, не
лем на одіж и обутя, але і на тото,
што найпрудше треба, то єст на
камфіну и сіль. Не гварю о цукер,
бо його наш человек ціле життя не
видит, хибаль як добрий человек
погостит гарбатов. Нераз ани про-
тів хвороти не є.

Неєден купивби сой дзендри (то-
масини) насіявби коничу, мавби
паши дос. І корови ліпшебиса до-
іли. Билоби більше молока и ма-
сла. А так той кустрички і млач-
ной трави, штоби вистарчило для
коний, а корови мусят доїтися в
зимі од сухой вівсяной соломи, а
г літі од вигриженой до кореня
трави. Презто ціле своє життя по-
стиме тай постиме. Іме лем пісну
бандурку з кропом, або з капу-
стом. Рідко коли з квасним моло-
ком. Самизме худи, вибіджени, не
маме великой охоти до життя. Лем
ся нам хоче спати. Бо, як человек
наїється лем бандур, то не можеся
рвати до життя. Діти наши боси,
обдерти, сині и бліді. Тіжик од
маленькости кормите їх лем піснєв
бандурков.

Земля наша камениста, неуро-
джайна. Хочеш человек, штоби за-
родила на вівсяний хліб, и бан-
дурку, мусиш добрі сой кістя на-
ломати, покиль дашто з ньой ви-
дусиш. Нераз и тото град вибе.

Гаруєме од свиту до ночи, а не
запрацуєме ани на тот кавальчик

хліба, бо на предновок треба до-
купити, а ту не є откаль.

Тіж барс ся нам дають во знаки
кепски дороги. Поїхавби газда на
фурманку, на деякий заробок, а ту
товди, як ся дашто трафлят, або
води велики, або болото и калю-
жи, або сніги завалят, што не го-
ден нигде рушитися. Або накла-
вби сой фуру дров ци запокрутив
бельок и повюз, коли хотів до мі-
ста. Не годен, бо наши пути по-
вибивани, потічки поперетинали їх
здвж и напівперек, а вода так
повимивала, што лем шторцак при
шторцаку. На такій дорозі, по та-
ких камінях, то лем ся ісуют вози,
коні підкови ломлят а человеком
підгонтє, што аж кольки дістає.

СКОНФІСКОВАНО

Тото нам докучат. Така то лем-
ківська біда.

»Наш Лемко« тото вшитко ро-
зуміє и знає. Будєся старав тому
зараджувати добрим словом и щи-
ром порадом. А тото дуже зна-
чит.

СКОНФІСКОВАНО

В Еспанії неспокоїно.

В трилітній еспанській республі-
ці були в грудні мин. року заво-
рушення проти теперішнього уряду
й ладу. Розрухами кермували ро-
бітничі комітети праці.

Багато ранених і вбитих. Рево-
люціонери домагалися знесення
приватної власности й виступали
проти всякої поваги. Урядови вда-
лося привернути лад. Не знати чи
на довго.

Де може прийти до війни?

Найбільше воєнне напруження є на Далекому Сході й між Німеччиною і Францією.

На далекому Сході на потугу вибивається Японія. Культурою, організацією, свідомістю, воєнною технікою дорівнюють японці європейським народам. Дотеперішні осяги завдячують здоровим реформам (змінам старого на нове) розумного мікада (цісаря). Мутсугіто з 1889 р. Він завів в Японії європейські порядки й новочасні винаходи. Створив також сильне, карне військо. Завдяки тій європеїзації, здобула Японія на Китаю й на Росії землі кількадесяток рази більші від самої Японії. В 1905 р. виграла війну з таким великаном, як Росією, в 1932 р. здобула на найбільшому народові на світі, на Китайцях Манджурію. — Та тим хоробрі Японці не вдовольняться. Вони бачать, що в Китаю безпорядки, а в Світах невдоволення поневолених народів. Тому по завойованню Манджурії, напевно схочуть поширити свою владу й на більшовицький Сибір, що не трудно їм моглоб прийти.

Проти сильної Японії найшли большевики союзника в Зєдинєних Державах П. А., які також бояться, щоби Японія не сягнула по їхні острови на Тихому Океані, Філіпіні.

Від малої Японії чуються загрожені большевики й Північна Америка. На тій підставі Зєд. Держави визнали недавно большевиків за правну державу. Так пролетарі подали руку буржуям проти хитрої Японії.

Але то ще не є запорукою миру на далекому Сході, бо між Півн. Америкою, а Японією може ще дійти до порозуміння за ціну збутків на слабому Китаєві, ба навіть на большевиках.

Тимчасом Японія навязує дружбу з ворожо наставленою до большевиків, гітлерівською Німеччиною.

Большевиків і Японію старається годити Італія. Вона хоче в одних і других позискати приязнь, щоби здобути ринок збуту для своїх товарів, як полудневі овочі й бавовна.

—о—

Горе Ізраїлю.

Як перед війною жидам велося знаменито, так по світовій війні пруйшла на них чорна година. Німець вже не дається їм визискувати й викидає їх зі своєї землі. Мадяри й Румуни також зачинають протижидівський рух. В Палестині араби бють жидів, через що Англія зменшила там жидівську еміграцію.

Хтось може проливавби котячі

сльози над долею жидів. Нічо їм не станеться. Ось Японія хоче забрати багато жидів до Манджурії, а большевики то прямо дають їм найкращі землі на Україні. Давніше ходили чутки, що навіть Польща мала нароком для них висунути поліські болота. Мойсей може спокійно лежати в гробі, його овекам нічого злого не станеться.

—о—

Як Митро моцювався з морозом?

На дворі искрило, така зяб.

Лем ніс вионачити, а ципініють дораз баюси. Што лем з того, кой Митро Савків задумав до міста.

Сила ся насуютила Фенна — гварит — не ходь — бо тя суєтнику з дорозі заморит! Хто пак букарти буде приодівати? Ци ти світонько не плягує? — воятила на цілу гамбу.

Кой фалечняк не дав си розбєсідувати. Зашмарив сой лем обрічницю на рамя, гнував кусцьок вівсяника-меренді за пазуху, попідоначував керпчиска фалатьма суканців, засмявся — вей реку, кет лем ня не зіст сес мороз — глупа! тай пішов. Хоц дриляв лем ногами так шварницько, што гудаци

не втялиби так на гуслях, заєдно шпигало го зяботом кріз нагавчата — попід гуньча. Гарді, кой лем не забивем завязати сой гамбу фацеличатом — меркував си Митро — гкуплю дашто старі, бо не має рянди го Сьвята до Церкви, по бомбосови дітискам, коньче даку свічку, ганьба лем на сіні колядувати без свічки, а кой лем зохабить ся дака грайцарина, бодай порційча олію до бобальок на Сьвятвечір — стара буде на мя ласкавіша. Часом воркат, того ніт, нього не є — цитьле, небого цить — мене кризус — буде зас пак гарді. Кой ся суятить!

Вей та што з меркунку, кет не шпасує лем мороз. Брез то верг зо ся Митро сакву, нагорнув до неї з купок каменя; тяжко му кусцьок било. Але кой перешов дакус

Спір Німеччини з Францією доволі старий

До великих воєн між обома державами приходило досить часто від давних часів. Найбільші були за Наполеона й в 1870 р. над Седаном — коли Німеччина побила Францію на голову й завоювала Альзєцію й Льотарангію. Ну й в наших часах підчас світової війни, коли Франція по стороні Антанти воювала з Німеччиною.

Побіджені над Седаном, Французи набрали великого гніву на Німців і прирекли в душі відплату й відібрання Альзєції й Льотарингії. Свою постанову виконали в 1918 р.

Побиті й принижєні підчас світової війни Німці знова собі постановили відпектись Французам. Гнів між обома народами великий. Жадоба німецької відплати ще більша. Знають то Французи й завзято будують воєнні кріпости здовж границі з Німцями.

Побіджені Німці з кожним днем приходять до більшої сили.

Скорше чи пізніше прийде до збройної розправи між обома народами.

В Америці знова ворожать в 1934 р. війну за Поморя. В тім випадку також йшлоби за німецько-француські порохунки.

Німецьке прислів'я каже: «З шапкою в руці перейдеш цілий світ».

(т)

* * *

«До праці, яку любемо, стаємо раніше і виконуємо її з присмирністю».

стаяна, чівка му ся геть загірла, згорнув лем богородицю на лівой вухо и фацелича з гамби на шию.

Оповідав пак Митро в хижи, як перемудрував нон мороз — бортака! Напінкався мастива з губами, бабальок з олійом; дрилявся лем по соломі з дітисками, аж на Різдво задзвонили.

Зяла тоди Фенця нову хомевку на голову, вичіпчилася, виширила фарбітки, и кой лем ишла до Церкви, шепла з сіньох на ухо Митрусьови — «вибач мі — вера Боже, бо ям тя лем напастувала часом, хоц и неповиндні».

Засмявся Митрище; лишився діздріти худібку, ний би лем знала, што гнес сядикаль Різдво...

Ю. Т.

—о—

Пильнуйте діти!

Бачимо часто малі і шкільні діти, які западають на шкірну недугу, лишай. Хворіє часом на лишай ціле село, малі і великі, повідає — «вишмарилося штоска на гамбі не дає дихати спокійні, лем свербить, бабрається заєдно».

Головною причиною тої пошести, є нечистота, уживане одного самого витирала-ручника, поганій-гидкий звичай, як спить ціла родина на однім ліжку, і найгірше, — хтоби не прийшов до хати, бере дітину, гладить-цілує!

Треба тому раз навсе зрозуміти, що бруд в хижі, нечисті страви — зокрема молоко, спільне спання, кислий-гнилий воздух забиває половину малих і шкільних дітей. Противно хата повна сонця, чисті посудини, в міру рух, проста але різноманітна страва дає цвіт, красу нашій дітворі. Позбутися лишайв легко! Помагає декому чиста вазеліна, пудер (пуделочко в аптеці платиться 20—50 гр.). Добра є для дітей цинкова масть, для старших борова. При довгих одначе запаленнях шкіри, — лишаях хоронити треба діти від зимна — а рівночасно від надмірної горячі; хорі місця смарувати йодиною розрідженою винним спиртом — (на дві часті вина одну йодини) для дорослих пів на пів, присипуючи діточим пудром (ніколи, як роблять — порошком з дерева стін!)

Незвичайно добре висушує лишай наріст — пасожит дикої рожі (кічий пазур — «ецепеце») — подібний до червоної китички-губки — скрізь росте. Перепалений легко в рурі, або по хлібі в печі на чистий підставці — порошок такий перемішаний з вазеліною, або дуже чистим, перетопленим (не солоним) маслом, прятає лишай за кілька днів, відсвіжене дитя веселіє скоро, а старший не буде «оначитися» зайти до читальні-кооперативу.

Газета якої ще не було.

Появилось перше число «Української Ілюстрації». Є то великий прекрасно ілюстрований журнал. Досі між нашими виданнями не було чогось подібного. «Українську Ілюстрацію» можна поставити побіч кожного заграничного журналу. Перше число можна дістати за надісланням 1 зол. на адресу: «Українська Ілюстрація» Львів, Руська 18.

КОНЦІПІЄНТ шукає практики в адвоката. Зголошення до Адміністрації під «Правник».

Загальні Зїзди

Місяць грудень, то час загальних зїздів, майже усіх наших установ. І так відбулися такі зїзди: «Рідної Школи», «Просвіти», ювілей «Союзу Українських Купців» та Загальні Збори кооперативу «Рій».

На всі зїзди приїхали до Львова делегати з краю.

«Рідна Школа» як відомо, то таке товариство, що закладає, утримує й опікується українськими приватними школами. Удержує 53 школи, 3 бурси, 2 фахові курси, 36 збірних лекцій, а в минулому році в літі в часі робіт утримувала 255 діточих садків — з того 8 садків на Лемківщині.

«Просвіті» вже минуло 65 літ. То найстарше й найбільш заслужене наше культурно-освітнє то-

вариство. На зїзді «Просвіти» дуже гарно й розумно промовляли делегати селяни. Були також представники з Лемківщини.

«Союз Українських Купців» то купецька організація. Вже існує 10 літ. Обєднує понад 2000 наших купців, між якими є також лемки, власники приватних склепів. Навіть головою того товариства є п. Гр. Гануляк, лемко з Синіва пов. Сянік.

В грудні м. р. відбулися також Загальні Збори пасічничої кооперативу «Рій» — у Львові. Та кооператива обєднує наших пасічників. Находить місце продажі на мід, який висилає навіть заграницю. До кооперативу «Рій» належать також пасічники з Лемківщини.

До братів на чужині.

Більше, як половина вшитких Лемків жие х чужім краю. Незавидна доля казала попрощатися з рідновземльов і ити гдалеки сторони глядати ліпшого житя. І так повандрували наши братя далеко за море до Зєдинених Держав, Канади, Аргєнтини, Бразилії, други зас до Франції, Чехословаччини і ин. країв.

Не легко жиеся тим нашим добровільним вигнанцям. Гарують тяжко, нераз під земльов на тот кавальчик хліба. А думками переносяться до Рідного Краю, до гір, до лісів, до каменистого ґрунту, з котрого мусіли хтікати, до тих низоньких хиж, што їх мусіли лишати. І лем листи пишут до роди-

ни х Старім Краю.

Меджи ємігрантами і Рідним Краєм є духовий звязок. Аби тот звязок бив, як найживіший, повстає «Наш Лемко», котрий меджи иншим має тот звязок зміцняти. Лемківска єміґрація, то жива част рідної Землі.

Братя, Лемки, х чужім краю! Ставайте передплатниками «Нашого Лемка»! Присилайте нам списи адресів наших земляків, де можна би вислати оказови нумери нашої щирої лемківської газети. Порадте знайомому братови заперенумерувати «Нашого Лемка»!

Пиште до нас про своє житя на чужині!

Редакція «Нашого Лемка».

Що варто знати газді?

Діти хоронити від перестуди; як немає в що вдягнутися, най сидить в хижі, читає книжочки, слухає гарних оповідань.

Не затикати воронки на ніч, най свіжий воздух входить до хижі. Від свіжого повітря ніхто ще не вмер!

Січку різати коровам двома різакми, довгу; буде довше румігати корова, дасть більше молока. По раннім кормі пускати корови і коні, щоби вигасалися на дворі, в стайні, по жолобах зробити порядок.

Куркам насипати в кутику стайні піску з попелом, най гребуть, гріються, видзьобують з піску камінчики, потрібні до травлення; не перестануть нестися.

Давати крілкам чисту воду, де хто гадає, што крілик не пе. А чом сягає до відерка, або цебра, коли поїться корови? Не буде зідати замерзків и снігу, який за керпцями наносите на долівку!

Не метати ніколи на сніг варену а перестояну бульбу-бандурку. Від неї гинуть масами пташки, як надзьобуються. Бульба гіркне на морозі, натягає повно води, твориться пак в волечку пташнім гіркий, гнилий квас, який забиває не повинно наших найбільших приятелів-співаків. Лежать они тому на снізі з отвореними дзьобками.

Робити все в своїому часі, не лишати ніколи **недокінченої праці**; світ і люде цїнять точних і дбайливих газдів.

3 лемківських народних звичаїв

Як обходять Святий Вечір на Лемківщині,

До нинішньої днини заховалося на Лемківщині багато цікавих і гарних народних звичаїв. Багато із них походить ще з давних поганських часів. Деякі вже загибають. «Наш Лемко» буде друкувати описи тих мало кому відомих звичаїв, щоб бодай в той спосіб ухоронити їх перед цілковитою загибеллю. Зачнемо від свято-вечірніх звичаїв.

У Святий Вечір на Лемківщині переважно стримуються від їди до вечері. Для дітей печуть бараболі. Від варенини мовляв викидаються на шкірі чираки й струпи.

Курам сиплють зерно до мотуза, щоб все трималося купи, а також щоб ціле господарство трималося разом.

В день звичайно хлопці йдуть до саду, де при овочевих деревах, що не хочуть родити, відбувають таку церемонію: Один замахується сокирою, на дерево, а другий відганяє його повереслом. Від того має дерево родити.

До Святого Вечера стараються також повертати дрібні довги.

Жінки не прядуть ані не шиють, тільки порядкують в хаті.

Від полудня йде горячкова підготовка до ладження вечері. Усі в селі стараються найперше запалити в печі, бо з котрого коми на дим найперше виходить, той господар найперше в літі обробиться в полі. На плоті запинаяють кужіль з веретеном для яструба, щоб цілий рік прями, та не мав коли забирати господарям кур.

Тимчасом в хаті варять такі страви з тіста: «бобальки», «оплячки», «бульки», заможніші також капустані пироги. За омасту служить льняний олій домашнього виробу. Варять ще гриби, горох, кислицю, сушені грушки «на юху», капусту ну й очевидно бараболі на загальну суму дванадцяти страв, на памятку, що стільки було святих апостолів.

Коли смеркається, йдуть домашні на потік митися, щоб всі хвороби поплили з водою. Того дня вчасним вечером можна стрінуги одних, що вже миються, другі йдуть доперва на потік, а інші вже вертають. В хаті остає звичайно найстарша газдиня. Кождий, що вертає з миття три рази здоровить її словами: «Понайбі на щастя на здоровля» — (скорочене від — помагай Біг у щастю та

здоровлю). Газдиня відповідає тричі: «Дай Боже».

По молитві голова дому й домашні беруть хліб з чісником, на роком печений на ту ціль та сіль і йдуть зі свічкою до стайні нагодувати худобу. Худобні дають скоштувати хліба зі сіллю й кладуть за драбину багача паші. Таку святу вечеру щороку справляють тваринні.

По нагодуванні худоби вносять до хати вівсяну соломку на стіл і лавки. На стіль під соломку сиплють овес, а під стіль кладуть ланцюх, леміш і топір на памятку, що св. Йосиф був теслею. Стіл застеляють білим обрусом, кладуть на нього «книші» та свічку застромлену в горнязі збіжжам, яка представляє вишеську зізду. В кути на лаві за столом ставляють скорець з водою. До нього вкидає голова дому з кожної страви по три ложки для худоби. Сідають до вечері. Найперше звичайно їдять «гриби» (гриби). За ними йдуть по черзі «бобальки», кислиця з горохом і бараболею і т. д. Капусти майже ніколи не їдять. Кождий скоштує, замішає ложкою й говорить, що не смачна.

Така погорда має причинитися до обильного врожаю в наступному році. Підчас вечері, дають котові їсти «бобальки». Кожда бобалька означає якусь дівчину в селі. Скільки «бобальок» кіт зість, стільки дівчат того року вийде заміж.

По вечері пастухи звязують солом'яним повереслом ложки й кладуть під обрус, щоб в літі корови не тратилися на пасовиську. Гасять також свічку. Коли дим іде в сторону дверей, віщує то хоробу в хаті, або якесь інше нещастя.

Загально також вірять, що хто по вечері обійде три рази хату, той побачить смерть.

По вечері звичайно співають коляди, газди читають св. Письмо та святочне видання газет. Чути по хатах як гримають при товченню горіхів.

Парубки йдуть з вертепом по хатах колядувати. Колядникам дають гроші, або сушені горіхи. Горіхами діляться між собою, а гроші переважно призначають на добродійні цілі пр. на церкву. Де не де й грішми діляться, хоч так не повинно бути. Коляду найкраще призначувати на читальню бібліотеку.

Чому пухнуть ноги у коней?

Дивується господар, як загляне до стайні й побачить, що понапухали ноги у коня через ніч. За дня — мовляв — ноги були тонкі, як палички, а в ночі набрякнули.

Причиною того є, як кінь напрацюється пр. в лісі — або біжав цілий день в дорозі а до того є вже старий; або знова, як уживаю молодого дуже коника — як повідають — «ще без зубка» — до тяжкої праці. Така пухлина не є ще дуже грізна, кінь виспочивається в теплій стайні, ноги самі витончують. Гірше є, як занедбано у коня груда. На такого коня треба дуже уважати. Не водити його до води, ані не їздити ним, як є болото, або відляж — тає сніг. Груда є вилічима. Перш за все вмити ноги милом-теплою водою, витерти сухим-чистим полотном, заболілі місця смазувати пендзликком, (або звязати разом кілька чистих, гусячих пер) замоченим в спирті, відтак купленою в аптеці — піоктаніною*) смазувати там, де є груда. Не стригти ніколи ніг, бо серсть є на то, щоб хоронити ноги від бруду.

Ноги будуть за короткий час гладкі, здорові, можна буде їхати, куди вигідно.

*) Піоктаніна коштує 9 сот. за 1 грам — вистає 10 грм. (вимішати з одною десятою спирту і патирати).

Чому наші корови планні?

По наших, гірських селах, де лихий родиться овес, а сіна «лем куцьок» — годують господарі корови «шиліячиною».

Зжинають в часі весни молодича корчів, дерев, скубають по зрубах суху смичку, деруть борівник, малипник. Ріжуть пак на сікарнях і годують корови, «ворожать від голодової смерті». В літі випасе кращу траву кінь, а корови їдять в лісі різні зела; цілими часом днями не вертають до стайні. Голодна корова не перебирає — зриває ялину, спасає папороть, сторчики, різні гриби-гриби.

В осени знова зжинають до подю зелену бандурянку, яка також є дуже шкідлива.

А як прийде зима, зазначають худібку до стайні, не обміркують чи стане паші на січку и мервястої, бідує тоді корова, не доїться, хворіє, дуже часто мочить кровю. В деяких сторонах мочать кровю корови цілими місяцями, а то й роками.

«Газда не знає чом, и така су-ета». Рада є одначе на все, тільки подумати! Лісова трава має в собі різні соки, смєречина - ялина ви-дає зі себе олійок і запах «етер» папороть, сторчки дражнять про-води покормові; кровні начинька-«жилки» побільшуються, нирки бо-люють, печінка виділює за багато жовчи, корова стає налякана, сум-на, шерсть їжитья, колтуніє; ко-рова не має охоти до їди, ричить, трясеться, а як виділює моч, вид-ко кров в мочі.

Тому треба раз на все перестати давати коровам — рогаті худобі нездорову, лісову пашу. Дати лі-сове сіно коням, бо кінь, як ка-жуть — зість і терня — а корові дати чисту пашу. Подавати в по-ру, чистити жолоби, поїти всто-ялою водою, а не як досі, просто з пролуби — на ріці — потоці. Че-сати корову що дня, не бити «не галякати» — бо затримує у собі корова зі страху — молоко. Як є сонце, не курить на дворі, пускати корову, телятка на свіже повітря.

На час сильних морозів огатити стайню зі двору, обложити в се-редині гнойом коло вуглів, де най-більше морозить. На двері зало-жити солом'яні, або з р'янд лахів за-кривала.

Хто має багато худібки, а ба-чить, що не старчить паші до пів-зими, повинен продати гірші шту-ки, а лишити самі гідні - расові - молочні.

Не буде пак в часі передновку, як найнища буває звичайно ціна — вистоювати цілими днями, по-невірятися і напрошувати на свою працю — по різних торговицях.

Збувають безроги через кооперативи.

Селяни зборівського повіту про-дають свої безроги не кожний о-кремо, а через свої кооперативи. В той спосіб не даються визиску-вати згінникам, що їх дотепер ошукували на вазі до 50 кг. живої ваги. Навіть ціна безріг дещо під-неслася.

Влада й згінники роблять великі перешкоди, але завзятих зборівчан то не відстрашує.

От, така організація збуту не лишень безрог, але й худоби та дров, конечно потрібна на нашій Лемківщині. Тоді напевно не вез-либи ми до міста фіру дров за 1.50 зол..

— **Болюча втрата.** Газета «Ві-сті» приносить сумну вістку про смерть **Юрія Міхневича** уч. VII. кл. гімн. з Вороблика Королівсько-го. Власти не хотіли видати родині тіла помершого, але родина ви-крала його з гробниці в Коросні й поховала в ріднім селі. На похо-роні було поверх 1000 учасників, переважно сама молодь з околиці. серед якої працював. Так в моло-дім віці пішов до гробу оден з кращих ковалів ліпшої долі Лем-ківщини. Най земля Йому буде пе-ром.

— **Нова читальня.** В селі Кінське пов. Березів відкрили читальню «Просвіти» ім. Маркіяна Шашкеви-ча, якої головою є о. Й. Криса. До читальні вписалося 65 осіб, в тому 25 жінок. — Новій читальні бажемо, як найкращого розвитку!

— **Українець найбільшим сила-чем світа.** Можемо бути горді, бо наш земляк **Гаркавенко** на змаган-нях світових силачів в Берліні по-боров усіх змагунів, висланих туди через всі культурні народи.

— **Над німиною не вільно зну-щатися.** У Львові заскаржено до суду 30 осіб за те, що знущалися над невинними звірятами. А якто не раз наші пастухи бють худобу камінням, або господарі побива-ють, коней? А то не вільно!

— **Українець виграв 250 тисяч.** Український емігрант в Бразилії О. Прокопович виграв на л'ютерії 250,000 мільреїв (бразилійські гроші). На польські золоті то дає 125,000 зол. Гарні гроші!

От коби з того трошки дав на науку ремесла бідних лемківських хлопців!

— **Недоля безробітних.** Оноді у Львові один безробітний два рази трівівся. Випив раз фляшку йодни, забрали його до шпиталю й відратували. Опісля знова на-пився йодни і помер.

Через безробіття багато людей відібрало собі життя.

— **Ох, та зима!** Францію навісти-ли такі сильні морози, яких там не памятають найстарші люди. На-колиб повставали з гробу вояки Наполеона, що погибли від зим-на в 1812 р. в поході на Росію, то оповілиби нинішнім кволим французам не о такій ще зимі!

— **Гостра зима.** Через сильні мо-рози у Львові в грудні мин. р. ба-гато людей повідморожувало собі вуха, ноги й руки.

ДОПИСИ.

Святкова велика, пов. Ясло — має красну, свідому молодіж, хлоп-ці и дівчата гуртуються в Амато-рськім Гуртку при кооперативі. Г лі-ті 1933 р. відіграно штуку п. н. «Арендар у клопоті», г боїску го-сподаря Байси. Дохід пішов на бу-дову Народного Дому.

В селах на Лемківщині мало де-сут Народни Доми. Не є салі на музику, ани на представліня, ани на читальню. А дерева в горах дас. То само и в Святкові. Дя-того святков'яне вибудували дім на молочарню з більшов сальов.

Кооператива в Святкові розви-в'ється робрі. Нарід горнєся до книжки і рідной газети. В селі, єст громадска овочева шкілка, што має до 500 щепів. Таку шкілку по-винна сой закладати кожда гро-мада.

З початком того шкільного року барс заболіло святков'янам серце, бо стратили любого учителя.

Чест вам святков'яне, тримайте-ся так дальше!

Завої коло Риманова. Ми побу-дували сами за свої пінязі школу і наші б'ратя прислали нам кус та-лярів з Гамерики, то далисме хкри-ти школу бляхом. Тепер ходиме и просиме, найби нам дали дакого на учителя, а они си ани в голові не мають, што наші діти без на-уки виростають. Од нас дуже наро-да є в Гамериці і во Франції, то пишут, што зле барс без писма жити го світі. Дайте нам даку ра-ду, прищийте нам дакого пана, найби нас и нашу дітвору прова-див. Бесідуют наші гев, што до-брий би здався з «Рідной Школи». А ми би помогли му бідувати ра-зом з нами. Ойже не забудте, а тямте о нас.

Пак зас до вас напишеме

Завійчани.

Нова культурна станиця. Село Суровиця, сяніцького повіту, було на Лемківщині одним з дуже за-цофаних. Газету й книжку мало хто читав. Та на щастя змінилося на краще, бо ось дня 1. грудня 1933 р. за старанням о. Т. Кміци-кевича й дяка Івана Палиці засну-вали в селі чит. «Просвіти». Ріши-ли також збудувати «Народний Дім» та звернутися о допомогу до земляків в Америці.

До Виділу чит. ввійшли: о. Т. Кміцикевич, як голова, І. Палиця — секретар. Токарський, бібліоте-кар. Новій читальні бажемо, як найкращих успіхів у праці над піднесенням культурного рівня се-ла.

С. В.

БІРЖА

Платили у Львові, дня 5. 1. 1934.

ГРОШІ.

1 долар ам.	5.65
1 „ канад.	5.61 — 5.65
1 мілрейс браз.	0.50
100 чеських корон	25.50 — 26.—
100 фр. франків	35.—
1 нім. марка	2.11

ЗБИЖА (за 100 кг.)

Овес	9.50
Ячмінь	9.50
Жито	14.—
Пшениця	17.—
Горих пільний	16.—
Лен	
Вика чорна	10.50
Лубин синій	7.50
Конюшина	
Макух льняний	19.—
Грис житний	7.67
Грис пшеничний	8.10
Цибуля	14.00 — 16.00
Чосник	30.00 — 32.50
Гриби за 1 кг.	12.00 — 18.00

ДЕРЕВО.

1 сяга букова	84.—
1 сяга ялова	38.—

РІЖНЕ Й ЦІКАВЕ

40 км. на секунду.

Німецький інженер Герліх винайшов кулю, яка летить 40 км. на секунду. Зі Сянока до Львова залетить протягом 5 секунд, а довкола земської кулі за пів години й 3 мінути.

Пси вміють говорити й рахувати.

В однім місті в Німеччині є 4 пси, що вміють відповідати на деякі питання й числити. Ті мудрі пси дають відповідь гавканням і дряпанням ногою. Один професор університету збадав, що мають великі умови здібності. Забобонні селяне з тої околиці віряють, що в псах сидять «нечисті духи», які через них говорять з людьми.

Водна гадюка.

В однім англійським озері завважили довгу на 20 м. потвору о гребенястим хребті. Великаном зацікавилися вчені. Озеро стереже поліція, щоби людність, яка товпиться довкола нього не вбила смока. Тварюка та буде для науки цікавим оказом. Цілий світ пише про те.

А може то лише пущений дурман, щоби стягнути до Англії, богато цікавих, щоби тутки лишили багато грошей?

Як довго тревала подорож з Європи до Америки.

Час морської дороги від берегів старого краю — до краю Колумба, який перший в 1492 році відкрив Америку, тривала в 1801 р. цілих 30 днів. Вже в 1830 р. тривала 18 днів, в 1848 р. тривала 14 днів, у 1856 р. тривала 9 днів, в 1887 р. тривала 6 днів. Тепер переїзджають ту віддаль нові кораблі пересічно в 4 і пів днях. Так що, як порівнати час зперед сто літ, то теперішня дорога триває п'ять разів коротше. Скорше, однак як за півпята дня не переплив жадень корабель. Натомість перелетіли смілі люде на баллоні «Цепеліні» понад море за 72 години, то є три дні. Англійці, Французи та другі стараються літаками перелетіти ще скорше ту дорогу. Ліндберг перелетів з Америки до Франції за 32 години.

—0—

Зле зі Союзом Народів

Союз Народів введовзі розлетиться. Не має в ньому вже Німеччини й Японії, а й Італія грозить виступленням. Дотепер було принайменше над чим радити, бо Гітлер ставив щораз то нові домагання.

Союз Народів не може нічого зробити бо не має сили. Не перешкодив японсько-китайській війні, не погодив Болівію з Парагваем, не поміг нічо на українські петиції в 1930 р.

За Союзом Народів є Франція й спілка т. є ті, які найбільше скористали підчас світової війни й то найдовше хотять затримати.

Італія радить так змінити статут Ліги Націй, щоби в ній найбільший голос мали найсильніші держави світа, а між ними також і большевики.

Упадком Союзу Народів журиться також Швайцарія, бо не буде кому приїжджати до Женеви й давати їй великі зиски.

Літак має 30 літ.

В 1903 р. в Америці перший раз відбувся лет моторовим літаком. Лет тривав 12 секунд на шляху 60 м.. Зараз можна літаком летіти без перерви 10 тисяч кілометрів за 70 годин.

Який то великий поступ!

ПОСМІЙМЕСЯ КУС.

Між сусідками

— Кобисте мені, кумо, позичили кочерги.

— Не можу, кумонько, бо мій також ще не вернув з коршми.

* * *

— Хто найбарже тішиться війнов? — Тот, хто ей найбарже боїтсья? — А хтож то такий? — Жиди!

* * *

— Як подобався вам тот адукат, штом вам го пораїв?

— Е, та! Гварилисте, што вшитко знає, а він ани не знав, як ся наше село зове.

* * *

Мати: Хто зів вшитки сушени грушки?

Васьо: Я ніт! Я лем коштував.

* * *

Знова повезут кльоци

Англія замовила в Польщі більшу кількість будівельного дерева. Рівночасно польські торговці деревом (експортери) дістали в Англії на деревний промисл 1 мільон зол. Знова зачнуть вирубувати ліси у лемківських Карпатах. Знова застукають сокири, й загуркотять вози. Та, щоби не винищити зовсім наших лісів, нашого природнього багатства, треба сейчас садити на зрубі «саджінки». Так роблять господарі, що газдують на своїому ґрунті розумно.

ПИШТЕ по правничи, ветеринарни и лікарски поради, але не забудьте прислати передплату (3 зол. на цілий рік).

ХТО «Нашого Лемка» читає ТОТ дома біди не має.

Присилайте дописи про Ваши села и пиште до нас о вшиткім, што Вам долігат, што з Вас нового и штобисте хотіли знати.

МИ Вам у вшиткім ПОРАДИМЕ.

ЦІННИК ОГОЛОШЕНЬ: За текстом, серед звич. оголошень: Ціла стор. 300 зол.; пів стор. — 150 зол.; чверть стор. — 75 зол.; одна осьма стор. — 40 зол. Сторінка має 3 шпальти — за 1 мм. на 1-шу шпальту — 30 сот. Оголошення в тексті — 45 сот. на 1 сторінці — 60 сот. Дрібні оголошення за слово 10 сот.

Видавець і відп. ред. ІВАН ТИКТОР. Друк. З. Медичкий — Тиктор, Львів, Бляхарська 9. — Тел. 34-76. РЕДАГУЄ КОЛЕСІЯ.